

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., an
1 fl., an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frs.,
an 9 frs., an
1 frs. 50 cm.
Fiecare apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Foie bisericească-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.
Tot ce privește foaie
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul VI.

Blaș 16 Maiu 1896.

Numărul 20.

Sufragiul universal.

De un timp în coce o mișcare nouă s'a pornit în țara noastră, o mișcare de natură politică, pe carea nu ne este iertat a o trece cu vederea, de ore ce e vorbă despre schimbarea dreptului electoral, care așa de adânc ne jignesce pe noi. Mișcarea aceasta își are deja și victimele sale.

Dumineca trecută s'a ținut în Pesta o adunare populară în favorul „sufragiului universal“, și când participanții la adunare se întorceau în oraș în număr cam de trei zeci de mii, au fost atacați de poliție, și s'a făcut vătămare de sânge.

Ce va să zică „sufragiul universal“? Însamnă, că toți cetățenii unui stat trebuie să aibă egale drepturi și anumite, ca toți cetățenii fără de nici o deosebire să potă concurge cu voturile sale la ocârmuirea țării, în special la constituirea puterii legislative. Se vede de aici, că principiul „sufragiului universal“, dacă se aplică împreună cu toate consecințele, ce derivă din el, nu face deosebire între bogat și sărac, între tiner și bătrân, între bărbați și femei.

Principiul acesta datăză și el de la revoluția franceză, de când s'a proclamat faimósele principii de libertate, egalitate și frățietate.

Ce avem, să zicem noi despre acest principiu?

Răspunsul e la îndemână. Dacă vom privi principiul numai în teorie,

excepțiune nu putem avé. Biserica nu e străină de principiul acesta, ba tocmai din contră biserică e aceea, carea a aplicat cea dintâiu în organismul său principiul sufragiului universal. În vechime diaconii se alegeau de totă mulțimea credincioșilor. Era un timp, când tot așa se alegeau și episcopii, până și episcopul Romei. Superiorii ordurilor călugăresci și până în ziua de azi tot așa se aleg. Prin urmare biserică nu e contrară principiului acestuia, numai să nu se înțeleagă sub el și aceea, că însăși puterea ar veni de la alegători, după ce scris este, că totă puterea de sus vine.

Dacă înse e vorbă despre aplicarea principiului acestuia în viața de stat, atunci lucrul se schimbă. A aplica principiul acesta împreună cu toate consecințele lui, e ceva absolut cu neputință. A da drept de alegere tuturoră fără de nici o distincție și fără de nici o considerare la starea fiecăruia, e o imposibilitate și o subsăpare a orî cărui organism sănătos de stat. Pentru că organismul de stat e alcătuit nu prin mulțimea cetățenilor singuratici, ci prin familii. Prin urmare de aceste elemente alcătuitoare de stat trebuie să se țină cont în aplicarea principiului despre sufragiul universal.

Sufragiul universal a fost adoptat în principiu în diferite state, pe cum în Germania, Franța, Elveția, Belgiu, Statele Unite din America de Nord, și mai deunăzi s'a făcut un paș cătră

aplicarea acestui principiu și în Cislaïtania. În toate țările acestea înse s'a acceptat numai principiul, nu înse și consecințele.

Ast fel înainte de toate în nici unul din statele acestea nu s'a acordat dreptul de alegere femeilor, macar că ultimele consecințe ale principiului acestuia o ar cere și acesta. Pe lângă acesta în Germania la aceea, ca ore cine să potă fi alegător, se pretinde, să fie împlinit anii maturității politice, va să zică 25 ani. Poți, să ai avere cât de multă, poți, să fii maioren după dreptul privat, alegător înse nu poți să fii, până nu împlinesci 25 ani.

În cele alalte state înșirate mai sus sărăcia totală încă te lipsesce de dreptul electoral. Și totuși esența principiului despre sufragiul universal stă tocmai într'aceea, că eschide ca basă a dreptului electoral ori ce cens.

Din acestea se poté vedé, că și statele, cari s'a încercat a valida principiul sufragiului universal, au rămas numai cu principiul, ér de consecințe s'a ferit. Și dacă le întrebă, de ce, îți vor răspunde, că din resone de stat, din considerante mai înalte de ord public.

Dar și așa numai, cum au aplicat statele mai sus înșirate principiul sufragiului universal, au ajuns la esperințe puțin încurajătoare. Prin lărgirea dreptului electoral asupra tuturor bărbaților maioreni au ajuns la o mare majoritate elemente fără casă și fără

Feuilleton.

Arta creștină.

Epoca gotică.¹⁾

Vedurăm născând la începutul vârstei mijloc o artă nouă, fică a creștinismului. Când ne-am uitat la cele dintâiu opere ale ei, am recunoscut icóna acelei epoci întuocose: stîngăcia artistului, care nu are încă experiență, credința infocată, care îi umplea anima, spaîma, care i-o chinuia, când se apropia anul o mie.

Acum anul o mie a trecut, primejdia a dus. Lumea, care se culcase cu gând, nu se mai deștepte, vede cu încântare, și tremurat de gēba; bucuria, beția de aia, o face, să se simtă tineră, puternică, și de recunoștință cătră Dumnezeu. Sublaturirea acestor simțeminte mii de opere de artă nase din toate părțile. Se ivesc mai cu mai biserici în mai toate orașele mari, —

omagiul de mulțămire cătră Dumnezeirea, care a cruțat pe ómenii.

Tot acum e și timpul, în care regii își asigură și întind puterea; și o dată cu puterea se întinde și rînduēla și prosperitatea. Lumea e mai liniștită. Are mai multă vreme și artistul spre a crea capete de operă, și spectatorul spre a le admira. Și bani sînt mai mulți; și arta se folosește de lucrul acesta. Curēnd pe urmă vin cruciadele, care deschid tainicul și strălucitul Orient cu civilizația lui rafinată, cu monumentele, cu statuetele, cu picturile, cu bogatele lor stufe: privește minunată, care atîță închipuirea artistului și îi desvóltă gustul.

E de ajuns, să-și arunce cineva ochii asupra unui monument al artei gotice, (așa se numește arta din epoca acestă,) ca să înțeleagă, că a avut loc o schimbare, că artistul s'a făcut mai cutezător și e mai învățat.

Uitați-vē la gravura din capul acestui volum, care înfățișeză biserică Notre-Dame din Paris. Să fie ea monument din epoca romană? O! nu. Artistul roman era abia începător: nu cuteza, să facă găuri prin zid; opera lui era greóie și masivă; el nu ar fi îndrăznit nici o dată, să ridice cele două turnuri pe nisce ziduri pline cu deschidături.

Cel, care a făcut biserică această, n'a fost ucenic, ci un om, care scia toate chichitele artei sale. Au perit naivitatea, lipsa de experiență, greutatea. În locul lor au venit eleganța și gingășia.

Unde se vedesce gingășia și eleganța? Pretutindenii. În bolțile înalte ale celor trei portaluri de de-asupra ușilor, în admirabila galerie de stîlpișori, care încoronēză catul de sus, în ochiurile, care găuresc fie care turn spre a face, să pară clădirea mai ușoră, și în sfârșit, dacă ne uităm mai de aproape, la miile de amēnunte ale podóbelor.

Vorbirăm de bolțile de la portaluri; vedeți, că aci dăm de ceva nou. Până acum bolțile erau ca o jumătate de rotă, adecă rotunde.

Aci nu mai vedem bolți rotunde. Bolțile portalurilor sînt formate din două arcuiri care se îmbină la capēt, sînt ascuțite. Și această nu se vede numai la portal, ci și în deschidăturile vitraliurilor, în amēnuntele rosacei (podóbă de arhitectură în formă de flóre), în găurile, unde se află aședate statuetele, în bolțile galeriei și chiar în bolțile dinăuntru turlei. Preste tot întîlnim arcul gotic dublu sau ogiva.

¹⁾ Reproducem această convorbire din «Bibliotēca pentru toți» numărul 56, care cuprinde «Convorbiri despre artă» II. de E. Pecaut și C. H. Baude-Louise de Dumitru Stancescu.

masă, a căror patrie e acolo, unde pot trăi, și al căror Dumnezeu e pântecel. Aplicarea chiar și restrinsă a sufragiului universal a dat naștere democrației sociale, carea începe a amenința serios bazele, pe cari până aci s'a răzimat societatea omenescă.

Ce ar fi, dacă s'ar introduce și în țara noastră sufragiul universal? Nu am avé din el nici un folos. Pentru că, laudă să fie lui Dumnezeu și virtuților cetățenesci ale poporului românesc, noi nu avem oameni fără căpătiș, oameni, cari ar beneficia din introducerea sufragiului universal. Pe lângă aceea e cert, că nici legiuitorii nostri, cuprinși cum sînt cu toții de paroxismul șovinismului de rasă, n'ar aplica sufragiul universal fără a pune anumite restricțiuni. Și cum stăpăniți îi vedem de șovinismul de rasă, ei de sigur în locul censului, ce s'ar șterge, ca calificatie pentru a pute alege ar pune cunoștința în scriere ori cel puțin în vorbire a limbii magiare. De asemenea sufragiul universal să ne ferescă pe noi Dumnezeu.

Întru cât ne interesază dară pe noi agitațiunea pornită în favorul sufragiului universal? Numai întru atăta, întru cât tinde la lărgirea dreptului electoral.

Da, noi cerem și pretindem lărgirea dreptului electoral, înse nu pe baza sufragiului universal, ci singur pe baza censului. Noi pe baza principiului egalității, pe care se bazează alt cum și sufragiul universal, pretindem cens egal pentru toți cetățenii din întreaga țara. Cine plătesce cât de puțin în vistieria statului, acela să aibă și drept electoral. Pretindem în locul al doilea deplină libertate în deprinderea dreptului electoral și stirpirea tuturor abuzurilor electorale. Spre acest scop pretindem vot secret și votisare nu în centre electorale, ci ori în comune sin-

guratice, ori cel mult după cercuri notariale.

Etă cari sînt pretensiunile noastre privitor la schimbarea legii electorale. Prin acestea s'ar mulțami îndreptățile cereri ale tuturor poporilor din patria noastră, ér de altă parte și statul ar fi ferit de acelea urmări, de cari n'au scăpat țările acelea, cari au introdus sufragiul universal, fie și numai în formă restrinsă.

Așa dar noi salutăm cu bucurie ori ce mișcare, ce tinde la lărgirea dreptului electoral, înse vom sgrigini numai o reformă, ce s'ar face în înțelesul celor espuse de noi.

Conferența amânată. — Conferența convocată de dl Dr Ioan Raț la Sibiu pe 15 a c. convocătorul a insinuat-o în 11 a c. la primăria Sibiului. Încă în aceeași zi a primit dl Dr Raț următorul răspuns:

La înștiințarea Dta de la 11 l. c. îți fac cunoscut, că nu permit ținerea adunării românești înștiințată pe 15 l. c. Nu o permit anume pentru aceea, pentru că Dta convoci la această adunare numai pe membrii naționalității române, pe când după §-ul 1 al articolului de lege XLIV din 1868 despre egala îndreptățire a naționalităților: toți cetățenii Ungariei după principiile fundamentale ale constituțiunii formează în privința politică o națiune, o națiune ungară unitară indivisibilă, care dispoziție legală eschide clar, ca în Ungaria să potă confera ori să se potă organiza pe basă de rasă ori națională cu eschiderea acelei părți a cetățenilor, care nu aparține rasei ori naționalității lor.

Fiind înse că adunarea convocată de Dta nu e adunare de popor, pentru că numai pe Români îi convocă, scopul adunării, după cum apare din înștiințare, tinde a ascrie locuitorilor de limbă română ai Ungariei personalitate de drept public, această înse stă în acut contrast cu dispoziția citatului articolu de lege, care are ore-și cum caracterul unei legi fundamentale, pentru aceea nu pot da permisiune spre a ține adunarea înștiințată.

Despre ce, în înțelesul îndrumării primite din loc mai înalt, Te încunoscitez pentru conformare.

Sibiu la 11 Maiu 1896.

Drotleff
primar.

În urma acestei opriri dl Dr. Raț publică în „Tribuna“ din 13 a c. următorul comunicat:

După ce primăria din loc printr'o soluțiune neîntemeiată în lege a oprit ținerea conferenței convocate de mine pe 15 Maiu a. c., în contra cărei opriri am insinuat recurs, mă ved necesitat, să amân ținerea acestei conferențe pe timp nedeterminat, ceea ce aduce la cunoștința celor convocați.

Sibiu 12 Maiu n. 1896.

Dr Ioan Raț.

Asupra dispoziției primarului din Sibiu mulți s'au necăjit. Noi nu. Noi am prevădut, că așa va să fie. În Ungaria de astăzi al mintrea nu se pôte. Etă cum caracterisază „Hazánk“ din 13 a c. Ungaria de astăzi:

„Civelui englez îi e ertat ori ce, a feri de ceea ce legea opresce în chip limpede. Supușilor țarului nu li-se ertă nimic, a feri de ceea ce conced ucazurile rusesef. Asta e deosebirea dintre despotism și dintre viață cu adevărat constituțională. Dar cel puțin în cadrul acestei deosebiri mari scie și Anglezul, ce i-se ertă, și și Rusul, ce i-se ertă să facă.

„La noi în Ungaria e altmintrea. Adevărat vorbind sincer, nici noi nu scim, că într'adevăr cum e la noi? Că la noi nu ne sgrumă despotismul, asta e sigur; dar că nu putem gusta nici aerul liber al vieții cu adevărat constituționale, asta — durere — e încă și mai sigur.

„Că la noi ce e ertat și ce nu e ertat, asta adevărat că e scrisă pe hârtie, dar asta pentru viață foarte de multe ori rămâne lertă mórta. Forța, carea la noi e prepotentă, foarte de multe ori sparge stavilele legii și dese ori nu concede, ca drepturile civililor să se afirme până la cadrul legii. Paragraful legilor noastre de multe ori se schimbă în semne de întrebare, și la semnele acestea de

Progres nespuse de mare, și să vedeți, de ce.

Bolta rotundă nu era așa elegantă. Era largă, bondocă, greoie, sfiosă; ea osindia tóte deschidăturile, să rămăie scurte, tóte bolțile jóse. Bolta rotundă opria clădirea romană în pornirea sa către cer, o pironia pe pământ.

Ogiva a liberat-o. Și-a rupt legăturile, și-a luat sborul. Ce este ogiva? E biruința înălțimii asupra lărgimii; e forma elegantă, înaltă, armoniosă și mândră. Cu ogiva artistul și-a putut ridica monumentul, cât de sus a dorit, fără a-i rupe echilibrul; să-l străpungă cu miș de deschidături fără a-i primejdui soliditatea. A putut da totul și amănuntelor o formă asemenea cugetării lui: înaltă, îndreptată către cer.

Ecă trei desene, care ne îngăduie să urmăm progresul ogivei: întâiu compusă din arcuri simple, cum a fost la început, și cum se vede în cea dintăiu din cele trei desene; pe urmă mai împodobită și complicată, cum se pôte vedé în cele alalte două.

Admirabila biserică, pe care o vedeți mai încolo, e catedrala din Reims; ea face parte, după cum vedeți, din epoca ogivei împodobite și complicate, al cărei caracter covârșitor este bogăția, înmulțirea podóbelor. Ce desigur sîntem de biserică romană!

Să nu credeți, că arhitectura gotică se aplică numai la monumentele religioase. Arta, care e așa de puternică, de bogată, de savantă, dă naștere la opere cu totul

variate, năvălesce în tótă viața unui popor, în viața civilă ori militară ca și în cea religioasă, nu-i scapă nimic.

În această epocă nu se vėdi numai arhitectura, ci și pictura și sculptura și arta de a cisela metalele, de a țese tapițerii. În sfârșit tóte formele artei înfloresc și dau ród.

Cele mai interesante picturi din epoca această sînt cele, care se făcură potrivit bucăți de sticlă de deosebite colorii. În bisericile catolice se scie, că geamurile sînt de vitraliuri (așa se numesc sticlele colorate). Arta vitraliurii se nascu o dată cu arhitectura creștină și se desvoltă o dată cu ea. Aceste vitraliuri înfățișează fel de fel de scene.

Pe vremea aceea încă nu picta lumea tablouri ca mai târziu. Pictura pe atunci ca și în antichitate era numai un chip de împodobire a lucrurilor, a bisericilor, a caselor, a mobilelor, a cărților.

Sculptura gotică ca și pictura e mai cu samă religioasă; operele sale sînt mai tóte făcute, să împodobescă bisericile. De aceea catedrala gotică e un adevărat muzeu de sculptură. Un popor întreg de statue locuiesc în găurile de pe fațadă, se ridică pe marginea acoperișurilor, se ascunde pe jumătate în umbra tainică a turleii. Se vėd monștri, animale, scene din viața de tóte zilele ori alte scene împrumutate din istoria sfintă, dar mai cu samă sfinți, apostoli, Christosi, ângerii, — tótă credința înfocată și naivă din vîrsta de mijloc, speranțele, mângăierile sale,

groza sa. Sculptorul și-a luat subiectele din sufletul său și dintr'al timpului său.

Ce vremuri!... Încercați, de vė duceți cu închipuirea până la ele. Vedeți: milioane de nenorociți lucréză la pământ udându-l cu sudorea și sângele lor, ingenuchiați fără speranță și fără ocrotire în fața tiraniei se niiorilor, cari îi pot jefui, biciui, omorî, obișnui după voe-le. Nici o siguranță: pe tóte drumurile hoști; în jumătate din provinciile răsboie, în cealaltă jumătate ciurmă și fómecă. Nici o fericire, de cât dór pentru câțiva. Că a mai sfericit și omenirea!... Nici nu se pôte închipui. În întunec numai o lumină strălucesc, un refugiu e deschis: biserică. În ea își pune jos sarcina o clipă nenorocitul și își nítă durerea, se rógă, și în fața ochilor lui se ivesce un vis frumos: împărăția cerului, împărăția lui Isus, care va mângăia pe cei întristați, și care va zdrobi pe apăsători, împărăția Păcii, a Dreptății și a Iubirii.

Aceste visuri sculptorul le-a pus în piatră. Ce espresie de blândetă senină, de dragoste liniștită scie, să dea une ori artiștii capetelor de la statuele lui Christos! Dar și celealalte părți sînt bine făcute, — din ce în ce mai bine; nedibăcia pere din ce în ce în mai mult; corpul și membrele sînt făcute cu esactitatea ómenilor, cari observă și se reproduc, ce au observat. Dar mai pe sus de ori ce este espresia, este simțemintul, ce inspiră statua, după cum inspira și pe artiștii

întrebare guvernul dă atare răspuns, pe care-l potesc chiar atunci interesele lui.

„În butul constituției noastre începem a aduce în chip periculos cu un stat polițenesc. Ca și cum garanțele constituției noastre și libertății noastre ar fi inarticulate în legi, numai pentru ca să avem prilej la călcarea și eludarea legii. Și în contra paragrafilor eludați nu este remediu.“

Trăim deci într'un stat polițenesc. De aceea de și noi încă dorim ca ori și care Român învingerea cauzei Românilor, pe noi oprirea conferenței totuși de loc nu ne-a surprins.

Expoziția milenară. — Reproducem din primul lui „Alkotmány“ din 13 a. e.:

„E generală tânguirea din toate părțile, că expoziția e plină de femei de aceea, că-ora în alte cetăți de comun li-se opresce și a privi pe ferestă a fară. La fiesce care paș le întlnesc omui în nenumăratele ospetării și cărcime ori aplicate ca vințetore, și slut spre greutate vizitatorilor prin impertinența lor. Bărbații glumesc, că în Budapesta deja nu se mai pot căpeta servitore, fiind că toate s'au făcut domnișore la expoziție. Ele alergă în toate părțile în costumuri bătătoare la ochi. Flori de câmp și rosele odorate ale Hevronului înflorește lângă olaltă întrecându-se, care să trecă de mai frumoasă. Dară mai ales localul de petrecere botezat „Ös-Budavár“ întreprindătorii recipiați i-au făcut adevărată bursă de fete pe lângă diferite prețuri de intrare. Ceea ce se vârșesc acolo, aceea nu se pôte găsi nici în Paris, nici în Constantinopol, ba nici în ulițele separate de petrecere ale Hamburgului și Iaponiei, căci nici o poliție n'ar suferi atare lucru.“

„Păreți de scânduri ca în teatre, vâpsii după modelul caselor germane celor vechi, formeză câteva uliți și piețe, și aprupe fie care bordeiu e o bererie, cofenea, cărcimă, cofetarie, unde omenii pot mânca, unde se vinde vin și vinars, și în mijlocul pieței joca muzica, în mijloc un bazar turcesc, ici côle câte o sală cu curiosități, reprezentări teatrale, salturi. Întregul ar fi o petrecere poporală

spre distracția multor mi de omeni. În partea cea mai mare specialității, de cari e obiceiul a arăta în șetrele de la tîrguri. N'am excepționa nici lucrurile aceste. — Dar ceea ce trebuie deja să excepționăm în chip serios, e aceea, ca geșetari din Budapesta să aranjeze cu concesie diregătorască în „Ös-Budavár“ „harem“, pe care-l și numesc harem, și acolo să insceneze cu femeile haremului lor atari dansuri, de cari nu ar fi iertat, să se producă nici în balletul din ori care orfeu. Acesta nu e nici specialitate răsăritenă, nici apusană, ci e invenție modernă budapestană, la carea numai ministrul președinte Bánffy și partidul liberal ar avé să privească. —

„Cel ce obosit fiind se pune, să ședă, cel ce flămînd fiind comandă pranz ori cină, acela nu scie, ce face, și să bage de samă, ca nu cum va să se sature, de cum va vre, să mai ducă și a casă ore ce din banii săi. Jefuirea îl incunjură, și punga i-se turtesce. Călătorește a casă cu două zile mai curînd, de cât dacă n'ar fi vizitat „Ös-Budavár“-ul. —

„De imoralitate guvernul să mîntuască expoziția prin dispoziții severe, căci altmintrea i-se va duce prin totă țara o veste, căt omeni onești nu vor aduce aci familiile sale. Era străinul, pe cari îi fac, să credă, că asta e chipul și obiceiul traiului unguresc, căt aci sint la modă pretutindenea muzică țigănescă, cărcime, beții, desfrinări și fete ușore de minte, lumpereiuri zina nóptea, vor crede și ne vor duce vestea, că Ös-Budavár și Budapesta, Sodoma și Gomora sint identice, și că moravurile jidovesci au corupt poporul deja așa de tare, căt el și-a pierdut civiilitatea creștină și e nevrednic de stima națiunilor civilisate.“

Cluj (Central University) Revista bisericească.

Roma.

Sfinția Sa în 9 a. e. a primit în audiență specială pe Msgr. Agliardi, nunțiu Apostolic din Viena, și pe cei alaiți 6 membri ai deputațiunii, care va reprezenta Sfințul Scaun Apostolic la încoronarea țarului.

După cum e informată „Germania“, nunții aceia, cari în consistoriul proximo vor fi creați cardinali, vor primi acești următori: la Viena pe monsg. Aiuti, acum nunțiu în München, la Paris pe monsg. Francica Nava, acum nunțiu la Bruxelles, la Madrid pe monsg. Cavagnis, acum secretar al congregațiunii pentru afacerile estraordinare, ér la Lissabon pe monsg. Averardi, acum vizitator apostolic în Mexico.

Revista politică.

Afaceri interne.

Prin rescriptul regal cetit în ședința dietală de Sâmbătă s'a declarat de închisă a IV-a sesiune parlamentară, și tot o dată s'a declarat deschiderea sesiunii a V-a pe Lună.

Camera deputaților s'a constituit în 12 și 13 alegându-și vicepreședintele, notarii și membri în diferitele comisiuni. Casa de sus s'a constituit Lună.

Duminecă s'a ținut o mare adunare poporală în Budapesta luându-se rezoluțiunii pentru sufragiul universal. La adunare au rostit vorbiri deputații Ugron, Polonyi și alți independentiști, cari și-au scris pe flamura sa lărgirea drepturilor civice. Frațiunea Juh-Kossuth a independentiștilor și în cestiunea acesta s'a arătat, că e guvernamentală.

Adunarea a deschis-o Ugron zicînd în discursul de deschidere, că la ocuparea țării fie care Magiar era liber și alegătoriu. Starea acesta a rămas în Sécuime până în 1872. După 1848 erau 1,500.000 alegători, pe când de la 1867 tot scade numărul alegătorilor, și cu acesta tot cresce volnicia guvernului. Trebuie lărgit dreptul electoral, și arată, că numai în ocupațiunii ne deosebim, în drepturi înse sintem egali. Se zice, că din cauza naționalităților nu trebuie introdus sufragiul universal, dar Ungaria se pôte susține ca magiară numai prin asigurarea libertății, păcii, dreptului, dreptății și prosperării comune.

Au mai vorbit Kassics, Meszlényi, Polonyi și Holló.

Adunarea a hotărît, ca comisiunea de 100 să adreseze dietei o rugare pentru inarticularea în legi a sufragiului universal, și tot aceea comisiune să recerce pe amicii de principiu din provincă spre a aranja atari adunări poporale.

Afară de frațiunea Ugron a independentiștilor cele alalte partide din dietă se arată străine de tendențele poporului pentru sufragiul universal, era partidul polecrit liberal este chiar inamic neimpăcat al acelei tendențe. Causa acestei împotriviri se pricepe ușor. Eță ce serie o fõe liberală din Budapesta:

„Dreptul sufragiului universal e o instituție mai radicală încă de cât și căsătoria civilă, dar instituția acesta, pe cum arată esperința în Belgiu, în Germania și pe airia, a ajutat partidul clerical, să ajungă la putere mare. — Dreptul sufragiului universal la noi ar introduce în parlament puțin deputați socialiști, dar pe lângă aceștia un număr impunătoriu de deputați clericali și sigur nu puțin deputați ultraiști de ai națio-

Diverse.

Fabricile Ungariei. Ministrul de comerț a dispus compunerea unui conspect statistic al tuturor fabricilor din Ungaria (cu escluderea Croației). Din conspectul acesta se vede, că în Ungaria sint 3875 fabrici. Din aceste sint în Budapesta 446, în comitatul Pest-Pilis 146, în comitatul Timișului 140, în comitatul Bács-Bodrog 135, în comitatul Abauj-Torna 126, în comitatele Bihorului și Jász-Nagy-Kun-Szolnok câte 119, în comitatul Sathmarului 117, în comitatul Pojonului 112 și în comitatul Aradului 109. În cele alalte comitate sint câte mai puține de 100 de fabrici. Cele mai puține, adevă 4, sint în comitatul Tîrnavei mici. Firesce că din fabricile acestea cele mai multe vor fi cele de spirit.

Cultivarea vermilor de mătășă în Franța în anul 1895. Numărul cultivătorilor vermilor de mătășă în Franța, cari de la 139.000 din 1891 au crescut în anul 1894 la 154.000, în anul 1895 a recădut era la numărul din 1891. Cu toate acestea rezultatul de 6,883.000 kg de coconi din 1891 a crescut în 1895 până la 9,300.000 kg. Prețul unui kg a fost 256—282 frs. După prețul minimal de 256 frs cultivătorii au câștigat pentru coconi 17,620.480 frs în 1891, era 26,226.000 frs în 1895. După calcul mijlociu s'a venit deci pe un cultivătoriu în 1891 câștigul minimal de 12958 frs, era în 1895 câștigul minimal

de 18867 frs. Nu pricepem, cum de omenii nostri de loc nu se însuflețesc pentru îmbrățișarea culturii vermilor de mătășă, cu toate că ea realizază un câștig așa de mare, și cu toate că e de ajuns, ca să se aplice la cultivarea vermilor de mătășă chiar și numai pruncii cei ce încă nu sint capabili a fi aplicați la lucru mai greu.

Mijloc neînșelătoriu. Înainte de sărbătorile ultime ale Pascilor un Rus inventios, care, pe cum se vede, a umblat la școlă la Americani, a publicat în foile rusesci un anunț, în care spune, că a inventat un mijloc neînșelătoriu și pe lângă aceea simplu de a deosebi ouțele stătute de cele prospete, și că în schimb pentru câte va marce de epistole, cari să i-se trimită înainte, e gata a împărtași ori cui invenția sa. Cei ce au reflectat la anunțul lui, au primit apoi următoriu răspuns: „Pentru a deosebi ouțele stătute de cele prospete, ai să spargi oul și să-l miroși. Dar de cum va ai trôgnă, nu trebuie să-l miroși, de ore ce mirosul îți e timpit.“

Brasilia antisemită. Guvernul brasilian a conces imigrarea în San Paolo pe lângă anumite condiții. Dar imigrarea se concede numai supușilor din Craina, Stîria și Croația, pe când se opresce în mod hotărît celor din Galiția. Sermană Ungarie! Când vom ajunge ore și noi, ca să se aducă și la noi o hotărîre ca acesta?

nalităților. Încă și în Germania, unde lucrătorii industriași totuși cad sub calcul de tot diferit de cel de la noi, dreptul sufragiului uni versal a fost de folos mai ales clericalismului. Numai dreptul sufragiului universal are a se mulțami, că în Germania cea în măsură preponderantă protestantă aproape a treia parte a parlamentului se compune din ultramontani. La noi pentru clericalism și pentru ultraiștii naționalităților s'ar întâmpla o schimbare încă și mai favorabilă.

După închiderea adunării la 30.000 de lucrători socialiști au început, să facă demonstrațiuni pe strade purtând stindarde roșii și flamuri naționale unguresci. Poliția pășind la mijloc cu prea mare rigore, s'a născut o bătaie formală între polițiști și demonstrații. La această scenă au privit și raportorii ziarelor din străinătate.

Scenele dasfășurate pe timpul demonstrațiunii au fost obiect de interpellare în ședința dietală din 13 a c. Sima Ferecz zice, că adunarea poporală de Duminecă a decurs în cea mai bună ordine, și intervenirea poliției a fost superfluă. Cu toate acestea polițiștii au întreprins și încă au indeplinit un macel atât de condamnabil, care ar servi spre rușine veșnică și celui mai necivilizat stat. Întrebă pe ministrul de interne, că are cunoștință despre brutalitățile, cărora au căzut jertfă 50 de oameni? Tot în afacerea brutalităților poliției a interpellat și Visontai. Ministrul Perczel în răspunsul său apără poliția zicând, că polițiștii au fost atacați mai întâiu de către demonstrații, cari purtau flamură roșie și au voit să demonstreze în contra mileniului și a claselor avute și să năvălescă în esoposiție. Răspunsul cinic al ministrului a provocat contraziceri furtunoase.

Austria.

Camera deputaților a primit cu 234 în contra la 19 voturi reforma electorală. Casa seniorilor încă va vota în curând reforma. Sancționarea Monarchului de asemenea este sigură.

În țările constituționale schimbându-se legea electorală urmază numai de cât disolvarea parlamentului și escrierea de alegeri pe baza legii celei nouă. Partidele parlamentare din Viena ar și dori disolvarea camerei, dară, pe cum scrie „Reichspost“, guvernul totuși nu va disolva camera din cauză, că se teme, că la eventualele alegeri s'ar face agitațiuni mai mari în contra pactului economic cu Ungaria, și ar ieși o majoritate parlamentară, cu care pactul nu s'ar putea închia. Badenii având temerile acestea nu va pune curând în praxă reforma electorală.

România.

Nunțul regelui, prin care s'a închis în 13 a c. sesiunea corpurilor legiuitoare, constată, că pe lângă toate, că s'au abrogat contribuțiile pentru cler și s'au redus preliminarele bugetului, mulțamită cruțărilor introduse totuși s'a păstrat echilibrul bugetului. Creditele acordate au asigurat gătirea căilor ferate și a portu-

lui de Constanța. Împrumutul incuviințat va servi spre dezvoltarea economică a țării și-si află echivalentul în valoarea, ce o reprezintă rețeaua căilor de fer românesce. Nunțul însiră apoi proiectele de legi primite și mulțamesce parlamentului pentru activitatea dezvoltată. Proiectele de legi, ca și s'au primit în cele trei săptămâni din urmă, se referesc la reforma instrucției elementare și a tribunalelor de pace, la schimbarea legii prescutului, la poziția și avansarea ofițerilor și la altele.

Franta.

Radicaliștii sînt infuriați asupra președintelui republicii pentru dimisionarea cabinetului Bourgeois. Ziarele radicale fac cele mai sensaționale descoperiri despre familia președintelui Faure, ca ast fel discreditându-l să-l facă imposibilă rămânerea în înaltul post, ce-l ocupă. Tot președintelui Faure îi impută radicalii și ne-succesele expedițiunii din Madagascar.

La alegerile municipale republicanii moderați au obținut o majoritate covârșitoare față de radicalii și de cele alalte partide.

Italia.

Italianii nu mai fac planuri de a-și mări teritoriul în Africa, ci își bat capul, cum să asigure, ceea ce au deja. Curațul regelui Menelic și tenacitatea derișilor au înșufiat respect trupelor italiene.

Ministrul de esterne a declarat în parlament, că Italia nu va renunța la coloniile africane, de și părăsirea Cassalei propusă de Baldissera din punct de vedere militar nu ar fi lucru riscat. Abisinia este un factor important în politica africană și poate ataca teritoriul italian, când Italia ar fi încurcată în Europa. Deci Italianii trebuie să fie precauți și să se asigure de pe acum. Ministrul de război a declarat, că guvernul renunță la Tigre, și posesiunile italiene se vor estinde până la linia Mareb-Belesa. Armata africană, când ar fi atacat teritoriul, în persecutarea inamicului poate trece preste linia aceasta, dară era are să se întorcă. Războiul de exterminare nu se poate purta. Negotiațiile de pace s'au întrerupt din cauza pretensiunilor exagerate ale regelui Menelic. Generalul Baldissera este autorizat a retrage armata din fortăreața Adigrat. Ministrul crede, că creditul de 150 milioane de lire va fi de ajuns spre asigurarea coloniei italiene.

Spania.

Noul parlament s'a deschis 11 a c. Mesagiul regal accentuează, că spre restabilirea echilibrului financiar trebuie să se recurgă la sporirea gradată a venitelor statului. De la legislativă se așteaptă, să aducă jertfe nouă spre ridicarea națiunii. Se mai ocupă discursul tronului cu legea de înrolare și reforma administrativă.

Cu privire la Cuba se zice în discurs, că revolta a început să scadă, insurgenții s'au convins, că înzădar așteaptă, să le vină în ajutor statele străine, și împrejurarea aceasta l-a îmblândit.

Pe cum se anunță din New-York, guvernul Statelor Unite ale Americii de Nord pretinde, ca prinsonerii de război să nu fie judecați după dreptul marțial. Comandantul suprem al trupelor spaniole din Cuba generalul Weyler, amenință cu dimisiunea sa, dacă guvernul din Madrid ar ceda pretensiunii americane. De aici conflictul cu Statele Unite era s'a făcut acut.

Turcia.

Pe timpul petrecerii principelui Ferdinand în Constantinopol s'a sulevat o cestiune, care nu privesce numai Bulgaria, ci și cele alalte state balcanice, anume participarea acestor state la datoria Turciei. Congresul de Berlin în art. 9 a decis, că o parte a datoriei de stat a Turciei să o suporte Bulgaria. Partea aceasta o fixează puterile europene. Tot asemenea s'a decis în art. 33 pentru Serbia și Montenegro o sumă după teritoriile, cari le-au obținut de la Turcia. Guvernul turcesc de repețite ori a cercat pe cel bulgăresc, să reguleze afacerea aceasta, dară Bulgarii răspund, că aceasta este o afacere internațională, și Bulgaria numai atunci va începe tractările, când vor fi convocate de o dată și cele alalte state, cărora le incumbe asemenea îndatoriri. În cercurile politice se susține, că Rusia ar fi îndemnat pe sultanul să resuscite cestiunea aceasta.

La reprezentarea colectivă a puterilor cu privire la condițiunile capitulării fortăreței Zeitun ministrul de esterne Tartik-pașa a răspuns, că denumirea unui calmacan mohamedan pentru Zeitun e numai provisorie; numirea unui creștin ar fi indignat pe Mohamedanii. Amnestia s'a efectuat, și asemenea și relaxarea contribuțiunii. Armata încă s'a retras a fără de 3 bataillone.

Pe Creta era amenințată serios revoluția. Se observă agitațiune revoluționară și în Macedonia.

Serbia.

În 8 a c. a sosit în Belgrad principele Ferdinand al Bulgariei. La gară i-s'a făcut primire sârbătorescă. Orașul a fost împodobit cu flamure. Toate foile capitalei sârbesci, până și foaia oficiosă, au salutat pe Ferdinand ca aliat. În ziua următoare regele Serbiei a dat prânz festiv în onoarea ospelului său invitând în treg corpul diplomatic. În toștul ținut de regele Serbiei și în răspunsul principelui Ferdinand se accentuează amicitia și alianța dintre Serbia și Bulgaria și se tradăză inclinarea amicală spre Rusia.

Guvernul sârbesc spre a satisface Austro-Ungariei pentru demonstrațiunile înscenate în Belgrad și pentru arderea flamurei unguresce a lipsit de oficiu pe prefectul poliției, dară l-a denumit inspector în ministeriul de interne, care post este mai înalt de cât cel ce l-a avut mai înainte. În această procedură nici foile sârbesci nu privesc o pedepsire a fostului prefect de poliție, era satisfacția dată Austro-Ungariei nu o consideră de serioasă.

Anunț literar.

A apărut și se află de vîndare în tipografia seminarială din Blăș:

Legile politico-bisericești din 1894 și 1895 împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preavenatului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20. cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acésta nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericești s'au schimbat tôte raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preoțesc, din care să lipsescă acésta carte, în care se află tôte cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Prețul e foarte moderat. Față cu edițiunile ungurești e abia pe jumătate.

Folos foarte mare vor avé din cartea acésta și conducătorii de matricule români. Comentarele îi vor lumina mai bine, că ce să se facă, decât textul gol al legii și al ordinațiunilor ministeriale. Le atragem deci și luarea lor aminte asupra acestei cărți.

Comandele au a se adresa: **Tipograful seminariale în Blăș (Balázsfalva).**

Noutăți.

Din Archiepescă. Escelența Sa P. S. D. Archiepiscop și Mitropolit celebrând în catedrală a conferit Duminecă în 10 Maiu ardu preoției diaconilor *Simeon Zehan* dispus de administrator parochial în *Bresca* din districtul protopopesc al Reghinului, *Alexandru Șerban* dispus de cooperador parochial în *Voila* din vicariatul Făgărașului și *Ioan Gergel* dispus de administrator parochial în *Bözöd-ujfalu* și *Sóvárad* din districtul protopopesc al Odorheului.

Concurs. I. La parochia *Săcel* din protopopiatul Indolului s'a scris concurs cu terminul de 1 Iuniu n. 1896. Emolumentele: 1. Casă parochială de lemn cu două încăperi și culină de tîrnă coperită cu șindile, jură și stauri coperite cu paie pentru 10 vite, cotețe de porci. 2. Porțiune canonică: arătoriu 14 jug. 1528° grădină 1 jug. 13° grădină 7 jug. 420° neproductiv 2 jug. 943°, cu venit catastral de 29 fl. 87 cr. 3. Lectical: De la 70 familii din sat câte o metretă veche de bucate și câte o zi de lucru (terțialitatea a cantorului). De la 35 familii de la munte câte o metretă de bucate și câte o zi de lucru. 4. Stolarele.

— II. La parochia *Copșa mare* din tractul Ibașfalăului s'a scris concurs cu terminul de 10 Iuniu n. 1896. Emolumentele: 1. Casă parochială cu două chilii din material solid, cu celariu de desubt, coperită cu țigle. Șură coperită cu țigle. Culină de vară, șopru și staul pentru vite poporul este gata a le face în timp scurt. 2. O grădină de pomi și legumi în estensiune de 1497°. 3. Porțiune canonică: agru 9 jug. 1473°, floaț 7 jug. 234°. 4. Venitele stolare. 5. De la 116 familii române la Botezul Domnului câte 30 cr. în bani, 1/2 kg. carne și 2 cupe de cucuruz cu grăunțul. De la 28 familii neorustice câte o zi de lucru cu intertențiunea preotului și 4 cr. în bani. Lemne de foc 8 stîngini. După împrejurările locale este de dorit, ca concurenții să scie și limba germană.

Insultarea tricolorului unguresc. În tótă lumea nicăiri nu se face atăta paradă cu flamura statului, și nicăiri nu se espune flamura la așa dese insultări ca în Ungaria. Pe cum aflăm în foile de Duminecă, a fost insultat tricolorul unguresc în mai

multe locuri. Asume în Fiume un student croat a rupt de pe peptul altui student o cocardă ungurescă și a călcat o în picioare. În Budapesta poliția a tăiat cu sabia flamurele naționale purtate de lucrătorii demonstranți. În Tișolt (comitatul Gőmör) a fost furat de pe casină flamura națională și aruncată în rîul Rima. În Bogșa germană mai mulți tineri români au luat noptea 3 flamure arborate pe case și le-a ars afară de oraș. În Borșa (comitatul Clușuii) junele țeran Vasilica Sinton a năvălit între pruncii de școlă magiari și luând flamura națională de la bătrânul învățător a sfărțiat-o. În Sibiu, pe cum aflăm în „Tribuna“, ôre cine a pus o panglică națională ungurescă în căia unui cățel și ast fel l-a lăsat pe stradă. În Caransebeș un ficior de croitor în sara de 8 a c. luând lemnușe le-a învălit în o riză, acésta aprindendu-o a învălit-o în scăeți și ast fel a aruncat-o pe flamura națională ungurescă, care era acățată la o înălțime de 4 metri. Ajungend focul la lemnușe, ele s'au aprins, și a ars și o parte a flamurei. Foile magiare, cărora ori ce institut cultural român le este un spine în ochi, în dată au învinovătit pe alumnii institutului teologico-pedagogic din Caransebeș. Investigațiunea și de astă dată le-a desmiștit. În Abrud flamura națională arborată în turnul bisericii reformate s'a aprins din senin, — după cum află „Tribuna“.

Convocare. Comitetul despărțemintului XXIX (Medias) al Asociațiunii Transilvaene pentru literatura română și cultura poporului român va ține ședița sa ordinară la 28 Maiu st. n. a. c. în școlă gr. cat. din Medias, la care sînt invitați membrii acestui despărțemint a participa. Obiectele de pertractat vor fi: 1. Statorirea locului și a terminului ținerii adunării generale a acestui despărțemint în anul curent. 2. Desbatere asupra modalității încasării fondului de rezervă de la debitorii moroși. 3. Completarea în mod interinal a postului de actuariu de venit vacant prin strămutarea fostului actuariu M. On. Ioan Chendi. 4. Alte obiecte propunende din partea singuraticilor. Medias 12 Maiu 1896. *Ioan Moldovan* directorul despărțemintului.

Concurs. Pentru dobîndirea premiului de 15 fl. v. a. oferit din partea Sp. Domn Dr. *Ștefan Erdélyi și soția* din Orăștie pentru acel învățător și membru al Reuniunii docenților gr. cat. din ținutul Hațegului, care va dovedi cel mai bun progres cu elevii în musica vocală și instrumentală, prin acésta se escrie concurs cu terminul până la 1/13 Iuliu a. c. Doritorii de a obține acest premiu au, să-și îndrepte recursul provădute cu atestatele respectivelor senate scolare vidimate de protopopul districtual la scrisul vicepreședinte până la terminul fixat. Hațeg la 4 Maiu 1896. Pentru comitetul central al Reuniunii docenților gr. cat. din ținutul Hațegului. *Paul Oltean* vicepreședinte. *N. Trimbișoniș, S. Tarina* notari.

Amicii catolicismului (?) Din grația ministrilor liberali Wlassics și Perczel conducătorii de matricule pe toți pruncii născuți morți îi inferesc în matriculă ca aparținători religiei catolice. Nu sînt ôre mari amici ai catolicismului acești funcționari, cari înmulțesc membrii bisericii în registre prin morți nebotezați?

Demonstrațiunii la universitatea din Viena. Influența iudovescă și acum este dătătoare de ton în Austria. Semții și filosemiții nu pot uita, că universitarii creștini din Viena au declarat pe colegii săi evrei de incapabili de a da satisfacție în cestiunile de onore. Insulta acesta a fiilor lui Israel trebuia răsbunată. Ocaziune au dat serbările milenare, în contra cărora tinerimea aică a protestat. Rectorul universității a admoniat pe convocătorii meetingului antimilenar și pe subscriitorii protestului. Acésta nu fost de ajuns, ci poliția influențată de amicii Jidovilor a desmiștat 18 reuniuni studentesci sub cuvînt, că se amestecă în afaceri, cari trec preste competența lor, mai de parte a suspiciunat tinerimea, că ar voi, să ardă fla-

mura ungurescă. Rectorul din nou a admoniat și amenințat cu relegare pe conducătorii studenților creștini. Vădend tinerimea creștină șicauările acestea, în 12 a c. a aranjat în aula universității o demonstrațiune sgomotósă. Preste 2000 de studenți la signalul dat au început, să strige: „Jos cu Jidani! Jos cu magiaro-jidani! Preat Bánffy! Jos cu Badeni! Jos cu rectorul!“ Strigarea a ținut cam 1/4 de ôra, apoi tinerii s'au depărtat în liniște. — Proteste antimagiare și antijidane au făcut și tinerii slavi de la universitatea din Praga. — Pe cum aflăm din foile magiare, tinerimea universitară filomagiară va cerceta în masse espositia milenară.

Prețuri milenare. Cu ce prețuri fabuloase se vînd vîntualele la espositia milenară, o probéza „Alkotmány“ publicând următoarea cartă de bucate: *Supé:* supă de raci 1 fl., moc turtle 1 fl. 50 cr.; *pesce:* c-gă 1 fl. 80 cr., sole frite 3 fl.; *fripturi:* beefsteak 2 fl., filets 2 fl., entrecote 2 fl., rambsteak 3 fl., cote de boeuf naturel 3 fl. 50 cr., Chateaubriand 5 fl., pui 3 fl., pui pregătit franțozesc 7 fl., copon 15 fl.; *pôme:* 1 măr 2 fl., 1 pepene 5 fl., 1 porție de fragi 3 fl., diverse fructe 6 fl. Bucatele acestea se dau în porții așa de mici, căt un om flămînd mîncă și 15—20 porții. Vinurile au prețuri proporționate mîncărilor: 1 butelie mică de Magyarád 1 fl. 50 cr., bere 1 butelie mică 1 fl., Giesshübler 50 cr., soda (care în oraș e cu 3 cr.) 20 cr. Pe cine si apucă o fôme ori sete milenară, acela trebuie să plătescă și prețuri milenare ori să rabde.

Flamură ucigașă. În urma vîntului Marti după amézi a cădut de pe palatul „Haas“ o marș flamură națională ungurescă și ajungend pe un trecător în cap l-a ucis. Nefericitul ajuns de flamura ucigașă se numia Neoschil și a fost de profesiune comerciant.

Recurs respins. Curia a respins recursul insinuat în procesul „Dreptății“, în care tribunalul din Timișóra a condamnat pe fostul redactor Dr. G. Candrea la 2 ani carcer de stat și 1450 fl. amendă.

Pentru înființarea episcopiei armenesce din nou s'a început mișcarea și anume din Cluș. Se speréza, că ministerul, care are doi membri armeno-catolici, va sprigini mișcarea acésta și din motivul, ca preoții armeni să nu mai umble prin Viena și Lemberg spre a fi ordinați, ci să-și aibă episcopul său în patrie.

Nuntă săsescă la mileniu. Direcțiunea espositiei milenare spre a aréta diferite dătinii populare a luat inițiativa de a aranja în satul espositiei nunte țerănesci. Cei dintăi, cari au coréspons acestei intențiuni a direcțiunii milenare, au fost Sașii din Noul Săsese de lângă Sibiu. Pe cum aflăm din foile din Budapesta, Luni au sosit acolo la 120 de Sași și Sasce din Noul sub conducerea pastorului luteran Dr Theil. Mirii, cari au vrut, să-și serbeze nunta la espositie, pe cum și însoțitorii lor sînt îmbrăcați serbătoreșce și au dus cu sine de a casă cai, căruțe și tôte cele de lipsă la o nuntă săsescă. Ospéțul s'a și făcut, dară cununia nu s'a întîmplat din cauză, că fiind mirele numai de 19 ani, ministrul Fejérváry nu a voit, să-i dea licența de cununie civilă, éra superintendentul Müller din Sibiu nu a facultat pe pastorul, să cunune în Budapesta la espositie și ast fel să degradeze cununia la un act teatral. Așa dară mirii Hans Vad și Kätchen Fenning se întore tot miri și făcuți de ris dimpreună cu toți, cei ce au alergat din săsime, să se ospeteze la espositie.

† **Emeric Pap de Băsești** student de a 6-a clasă la gimnasiul din Blăș a repausat în Cluș în 9 a c. în etate de 18 ani.

Cas de mörte. *Demetriu Rus* preot gr. cat. în *Chibulcut* districtul protop. al Căneș a repausat în 9 Aprilie în al 38-lea an al vieții și al 15-lea al preoției sale.

În vece amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Minciuni istorice
și diferite alte minciuni.

(Continuare.)

Dar ce lipsă au preste tot Papii de la Roma de acel petec de pământ?

Ei au mare lipsă de el, și acesta o vedem, în dată ce considerăm mai de aproape biserica instituită de Isus Christos și raportul ei față cu puterile lumesci. Firesce că noi nu vom considera biserica acesta și raporturile acestea așa, pe cum se fac dinii de la „Tel. Rom.” a le vedé, ci le vom considera în lumina vederilor bisericii catolice, cu cari vederi, pe cum vedurăm deja, conglăsuiesc și vederile bisericii grecesci de mai înainte de Fotie.

Drepturile bisericii și interesele ei în cas de conflict sînt mai pe sus de cât drepturile statului: ceea ce e vremelnic și pămîntesc, are să cedeze în fața la ceea ce e vecinic și suprapămîntesc. Această prerogativă compete bisericii ca societății celei mai înalte și mai perfecte. Dar ca societate biserica în manifestările sale de viață e legată de organele acelea, pe cari i-le-a dat Christos. Și dintre organele acestea cel mai de frunte e Papa. Într'însul deci, în centrul bisericii întregi, are să-și găsească expresia cea mai perfectă și mai intensivă viața socială a bisericii. Ea are așa zicînd, să se întrupeze într'însul.

Nu e iertat, ca vre un principe, vre o putere pămîntescă să-i potă zice: „Tu ești al meu, eu am dreptul de a dispune preste tine.” Și dacă o ar face vre un potentat, dacă ar voi, să mărginească în chip arbitrar libertatea personală a Papei și să-l tracteze ca pe un supus al său, atunci Papa are dreptul de a-i răspunde: „Chiar de libertatea aceea, de care vei, să mă despoî, am eu lipsă pentru a governa biserica lui Christos. Eu, locinătorul Dumnezeu-Omului Isus Christos, nu pot să fiu supusul tîu. Ori ce încercare de a mă face supusul tîu e invalidă, căci ea păgubesc interesul bisericii. Spre păzirea acestui interes mi-s'a zis odinoră: „Ori ce vei lega pe pămînt, va fi legat și în ceruri, și ori ce vei deslega pe pămînt, va fi deslegat și în ceruri.” Pe cuvintele acestea ieșite din gură dumnezească și pline de putere dumnezească mă razim eu acum. Tu spre păgubirea bisericii, carea mi-s'a încredințat mie, vei să mă legi, și eu spre binele acestei bisericii desfac legăturile acestea.”

Întru adevăr, putere-ar, să fie un lucru mai necuviincios ca acela, ca Papa să fie supus vre unui principe lumesc?

El e păstoriul poporilor, e investit cu o putere, a cărei origine e nemijlocit dumnezească, a cărei scop e suprapămîntesc, cu o putere, care cuprinde toate vecurile și totă fața pămîntului, ba chiar cerul și pămîntul și nu admite schimbare nici în privința formei nici în a cuprinsului. Și purtătorul acestei puteri să fie supus puterii vre unui potentat pămîntesc? El e stîncă aceea, din care valurile mării celei de mii de ani a timpului nu pot să spele nici măcar un fir de năsip. Și stîncă acesta să o împingă în colo și în coce jocul cel puțin și schimbăcios al valurilor, cu cari în istorie se asemănă metamorfozele acelea politice,

prin cari trec neîncetat nemul omenesc și ramii și rămuleții lui? El e uriașul acela, care pășesc prin istorie cu putere dumnezească în chip irezistibil și neîncetat, piciorul căruia nu s'a potignit, nu a lunecat în scaldă de sânge a Cesarilor romani, pașul căruia n'a întăriat, când și-a bătut calea prin întunerecul catacumbelor, preste arena gladiatorilor, prin valurile migrării poporilor, împotriva semilunei. El e uriașul acela, care după voea și dispoziția lui Dumnezeu înaintează în fruntea omenimii ca conducătorul ei spre patria ei cea vecinică. Și calea lui să fie strînsă între margini prin măsuri polițenesci? El e principele, al cărui tron stă aproape de două mii de ani, a cărui genealogie se suie până la Dumnezeu-Omul. Și el să atîrne de la guverne efemere, cari pîrtă pe fruntea sa semnul firii trecătoare? El e acel părinte, căruia i-a încredințat Domnul sufletele, acel păstoriu, care are să strîngă pe toți omenii într'o singură turmă mare dumnezească, acel părinte și păstoriu, din gura căruia isvorește adevăr neînșelătoriu, din mîna căruia isvorește darurile grației ceresci. Și lui să-i dea legi fiii lui?

Istoria ne spune cu glas puternic, că asta nu e cu puțință.

Pe când viza lupta păgânismului asupra bisericii, acesta și capul ei erau proscrisi. Eschiși fiind de la favorul, ce-l oferesc scutul statului, Papa a auzit căte va vécuri neîncetat strigarea, ce se îndrepta împotriva lui: „Iea-! Restignesee-!!” În ochii imperatorului Papa nu trecea de supus, ci de inamic.

Și s'a cufundat lumea zeilor în putre-junea mormîntului, și biserica cea persecutată s'a înălțat mîndră din mormînt. Pe corona împărătescă a strălucit crucea. Dar corona împodobită cu cruce s'a plecat înaintea următorului lui Petru celui restignit pe cruce. Maiestatea pămîntescă, mînată de îndemnul lui Dumnezeu, a părăsit vechea reședință a imperatorilor și a făcut acolo loc pe sama Papei, ca să domnescă el de acolo. Înaintea moștenitorilor lui August Papa nu trecea de supus, ci de locinătoriu al lui Dumnezeu.

Tot mai sus se înălță sórele creștinismului pe cerul vieții statelor și poporilor. Cu putere pîtrundeau razele lui în inimile omenilor; ele vérsară căldură dătătoare de viață preste lumea cea polițenescă strivită. Sub masa de moloz a imperiului roman celui ruinat început, să încoțescă o semînță, și trupul uriaș cel mort învia la o viață nouă. Și cine a fost acela, care a scos din ruine corona împărătescă, despre care se credea, că e perdută? A fost biserica, a fost Papa. Și acum trec pe dinaintea ochilor nostri figurile acelea eroice, marele Carol, marele Otto, sfîntul Enric și alții. În mîna lor era domnia Apusului, în inima lor iubirea și reverința față cu biserica lui Christos. Ei au fost apărătorii adieții, ajutătorii umiliți ai sîntei bisericii, fiii credincioși ai Papei. Înaintea împăratului Papa nu trecea de supus, ci de părinte.

Așa dar înaintea potentăților lumesci Papa pôte să trecă de inamic, de locinătoriu al lui Dumnezeu ori de părinte, dar de supus nici de cum.

Nu a fost numai o vorbă golă aceea, când potentății cei mai mari se numiau pe

sine fiii episcopului de Roma, și nu implinesc numai o formă de urbanitate principii catolice păstrându-și numirea acesta până în ziua de astăzi. Un raport voit de Dumnezeu se esprimă prin vorba asta. Papa e cu adevărat păstoriul și părintele principilor, el și preste ei are drepturile unui părinte. Ori dóră împărații și regiî nu se țin de turma lui Christos? Ori dóră Domnul nu s'a gândit și la ei, când a zis lui Petru: „Pasce mieluceii mei, pasce oile mele?”

Și așa dară nici de cum nu se împotrivesc maiestății lumesci, să se supună ca un fiu Papei. S'ar împotrivi înse ordonii statore de Christos, dacă fiul ar voi, să domnescă preste părintele său.

E adevărat, că prin cuvintele lui Christos Papa a fost pus de păstoriu sufletesc al poporilor și principilor, i-s'a dat puterea supremă spirituală preste toți membrii bisericii lui Christos. Înse chiar de aceea are Papa, să grijescă de mîntuirea sufletelor și de toate, cele ce o promovează ori o împedecă. Vătămarea gravă a datorinței înse și abuzul de un oficiu important sigur se ține de lucrurile acelea, cari primejdiesc mîntuirea sufletului. Dar apoi ce oficiu e mai important de cât al principelui, și ce abuz e mai stricăcios de cât cel de puterea principescă? Și óre nu are principele pe nimeni, care să-l avertiseze, să-l arete nedreptatea și să-l aducă éra la calea cea dréptă? Ba are. El încă se ține de turma lui Christos și are să asculte de glasul păstoriului suprem. Papa are drept la ascultarea lui. Ér dreptul acesta e incompatibil cu raportul Papei de supus al principelui.

Dar ce vom zice despre paguba sufletescă, ce isvorește pe sama supușilor din domnia rea a unui principe? „Pasce mieluceii mei!” s'a zis Papei. Acest păstoriu trebuie să se ridice în atari casuri și să apere turma sa. Papa purcede atunci ca părinte împotriva principelui ca fiu. Dar o atare luare de poziție e incompatibilă cu raportul Papei de supus al principelui.

Cel ce recunoște faptul, — și numai un nebun ar puté, să-l nege, — că există o societate de vre o 250 de milioane de ómeni, cari recunosc pe Papa de la Roma de cap și conducătoriu al său; cel ce recunoște, că societatea acesta chiar în comunitățile politice cele mai importante și mai mari are milioane de membri, bine organizați și cărmuși de ierarhia sa: acela trebuie să recunoască și aceea, că Papa nici o dată nu pôte să fie supusul vre unui potentat lumesc.

Catolicul, supusul Papei, e tot de una și pretutindenea un alt fel de cive al statului ca păgânul ori Mohamedanul ori protestantul ori vre un alt creștin, care recunoște pe Papa de cap al său. Căci dacă un guvern ar porunci, ceea ce ostîndescă Papa, atunci civele catolice al statului zice: „Trebuie a asculta pe Dumnezeu mai mult de cât pe ómeni.” Și dacă acest stat are 10, 20, 30 de milioane de civi catolici, atunci guvernul dă la 10, 20, 30 de milioane de civi de al statului de împotrivirea acesta, nu résvrăitoare, dar neînduplecată. Dar aproape toate împărățiile lumii sînt supuse acestei înfrînture puternice a Papei, una mai mult, alta mai puțin. Ér în statele europene înfrîntura asta pîtrunde toate straturile populației, de la cel mai de

rud și până la cel mai înalt, de la colibă și până la palațul domnitorului.

Acest fapt poate că nu va fi spre placul unora, poate că acatolicul ori necredinciosului i-se va păre periculos, dar el cu toate acestea e un fapt, care nu se poate nega și nici nu se poate face, să nu mai fie, un fapt mare și puternic, care impune omenilor în chip imperios, să-l ție în socotință. Și acest fapt admite numai o singură consecință și anume, că acest cărmuitoriu a 250 de milioane de civili ai statelor celor mai diferite trebuie să fie liber, trebuie să fie neatrătoriu de la ori ce înfruntare politică, sau cu alte cuvinte interesul neatrării politice și al păcii fie cărui stat silesce pe ori care bărbat de stat, chiar și pe cel acatolic, să mărturisască, că *Papa de la Roma e un suveran născut*. Care dintre potențaii lumesci ar pute să zică: Susținerea suveranității mele o pretinde interesul lumii întregi, și chiar și inimicii mei trebuie să recunoască, că eu trebuie să fiu suveran? Nici un împărat și nici un rege nu va pute, să o zică aceasta. Aceasta poate să o zică singur numai Papa de la Roma.

Papa e un suveran, și de aceea libertatea lui e suverană. În privința acesta Papa stă pe o treptă cu cei alalți principii ai pământului. Dar cine ar pute să susțină, că e cuviincios ori macar și numai compatibil pentru libertatea unui principe suveran, ca el tot de una să atirne de la ospitalitate străină și nici o dată să nu-și potă pune piciorul pe pământul său propriu?
(Va urma.)

Ben Hur

saŭ

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Străinul vinia tot mai aproape, — în sfârșit se opri. Acum părea că și el se trezește. El vedu cămila ingenunchiată, cortul și omul, care adâncit în rugăciune sta din ainea cortului. El încă își puse mâinile cruce pe pept și rosti în tăină o rugăciune. După câte va clipeli se pogori de pe cămilă pe năsip și pași spre Egiptean, și acesta pași întru întimpinarea lui. O clipă priviră unul la altul, apoi se îmbrățișară, adecă fie care puse brațul drept pe umărul celui alalt și cel stîng în jurul mijlocului celui alalt, pe când cu bărbia atinse peptul celui alalt mai întâiu în laturea stîngă, apoi în cea dreaptă.

„Pace ție, slugă a Dumnezeului celui adevărat!” zise străinul.

„Și ție, frate al credinței celei adevărate! Pace ție, și bine ai venit!” răspunse Egiptenul ferbinte.

Cel nou sosit era o figură înaltă și uscată. Fața îi era macră, ochii îi zăceau afund în orbite, părul și barba îi erau albe ca zăpada; pelea avea colorea dintre chinovar și bronz. El încă era fără de arme. Îmbrăcămintea îi era hindostană. În jurul capului purta un shawl impletit în formă de turban. Ceealaltă îmbrăcămintea a lui era ca și a Egiptenului în ce privește forma și colorea, numai cât aba îi era mai scurtă și lăsa, să i-se vadă pantalonii largi, cari la glesne erau strînși cu sfori. În loc de sandale purta în picioare pantofi scurți de pelearoșie, cari cătră degete erau ascuțiți. Luându-se a fară pantofii totă ceealaltă îmbrăcă-

minte din cap până în picioare era de în alb. Înfățișarea omului era măreță, impunătoare, severă. Wiswamitra, cel mai mare eroi al Iliadei răsăritului, își găsisse într'insul un reprezentant desevărsit. El ar fi putut să se numască o viață imbibată cu înțelepciunea lui Brahma, un cult dumnezeesc prefăcut în carne și oșe. Numai ochii lui mai dovedeau, că și el e om: când își ridică fața de pe peptul Egiptenului, ei luciau scâlțați în lacrimi.

„Singur numai Dumnezeu e mare!” zise desfăcându-se din îmbrățișare.

„Și binecuvîntați, cei ce-i servesc lui!” răspunse Egiptenul mirându-se, că cel alalt repeșese chiar cuvintele lui. Apoi adause:

„Dar să așteptăm, să așteptăm, că etă colo vine cel alalt!”

Căutând într'acolo vedură deja limpede a treia cămilă apropiându-se. Ea era asemenea de colore albă ca și cele alalte două. Ei așteptară stând alătura, până ce cel sosit se pogori și veni la ei.

„Pace ție, frate!” zise îmbrățișând pe cel din India.

„Fie voea lui Dumnezeu!” fu răspunsul.

Cel sosit mai pe urmă se deosebi tare de prietini săi. Constituția îi era mai elegantă, colorea mai albă; păr bogat și blond îi încununa capul mic, dar frumos; ochii de colore vinetă închisă tradau un temperament călduros și blând și un naturel deschis și bun. Capul îi era descoperit. Nici el nu era înarmat. Sub crețele mantelei tiriene, carea o purta cu grație inconșcie, se vedea o tunică cu mâneci scurte, la grumazi decoltată tare, carea era legată de trup cu o cingătoare și ajungea aproape până la genunchi. Grumazii, brațele și picioarele îi erau goale. Picioarele i-le sentiau sandale. Cinci zeci de ani și poate și mai mulți au trecut preste el și la părere n'au lăsat în urma sa alt efect a fară de acela, că au împărțit tinutei lui serioșitate și dignitate, cuvintelor lui cumpănire adâncă și cuprins bogat. De însușirile trupului și de limpedimea spiritului lui anii aceia nu s'au atins. E de prisos a spune cunoscătoriului, din ce viață se trăgea acest bărbat. De cum va nu a purces el însuși din dumbrăvile Atenei, cel puțin părintii lui au fost de acolo.

După ce îmbrățișă și pe Egiptenul, zise acesta cu glas tremurător:

„Pe mine m'a condus mai întâiu Spiritul aici; din acesta ved, că eu sînt ales, să servesc fraților mei. Cortul este ridicat, pânea așteptă, să fie frântă. Veniți, să-mi împlinesc dirigetoria.”

Luându-i de mâni pe amîndoi îi conduse în cort, îi descultă, le spălă picioarele, turnă apă pe mâinile lor și le șterse cu ștergare de in. Apoi după ce își spălă și nămile sale, zise:

„Er acum să ne îngrijim de noi inși-ne, fraților, pe cum cere slujba noastră, și să mâncăm, ca să ne întărim puterile pentru cele ce ne mai așteptă astăzi. Până ce vom mânca, vom auzi fie care, cine sînt soții lui, de unde vin, și care le este numele.”

El îi duse la masa tinsă pe covor și-i aședă așa, cât cei trei își priviau unul altuia în față. De o dată toți trei își plecară capetele, își încrucișară mâinile pe pept și rostiră împreună cu glas tare următoarea rugăciune simplă de masă:

„Dumnezeule și părinte al nostru! Ceea ce avem aci, este de la tine! Primesce cu

milă multămita noastră și binecuvîntă-ne, ca să nu încetăm a lucra după voea Ta!”

La cuvintele acestea priviră surprinși unul la altul. Fie care se rugase într'o limbă, carea cei alalți încă nici o dată nu o aușiseră, și totuși au înțeles deplin, ce au zis cei alalți. Fior sfînt străbătu prin sufletele lor, căci de pe minunea acesta simțiră, că Dumnezeu este aproape de ei.

III.

Caspar Elinul.

Întîlnirea acesta, ca să vorbim după calcularea de pe atuncia a timpului, s'a întîmplat în anul Romei 747 în luna Decembre, pe când în ținutul spre răsărit de la Marea mediterană domnia timp de iernă. Călătoria prin deșert în acest anutimp face călătorului poftă de mîncare. Societatea, carea ședea sub cortul cel mic, în această privință nu făcea excepțiune: toți trei erau flămîndi și mâncau bine. După ce mai gustară și din vin, începură a istorisi.

„Pentru călătoria pe pămînt străin,” începu Egiptenul, „nu este nimic mai plăcut de cât a se auzi numindu-se pe nume de cătră un amic. După ce vom avé, să călătorim multe zile împreună, ar fi vremea, ca noi să ne cunoșcem împrumutat. Dacă așa vi-se pare, că va fi bine, să vorbescă deci mai întâiu cel ce a sosit mai pe urmă.”

Și Elinul începu încet, pe cum face omul, cel ce s'a obișnuit a se stăpâni:

„Ceea ce am, să spun, frații mei, așa e de esttraordinar, cât abia știu, cum să încep ori cum să mă esprim după cuviință. Eu singur nu mă înțeleg pe mine însu-mi. De ceea ce sînt încredințat, e numai, că împlinesc voința unui stăpân și măiestru, și că a servi lui e pentru mine un isvor de extasă neîncetată. Dacă-mi aduc aminte de problema, spre a cărei îndeplinire sînt trimis, mă cuprinde o bucurie așa de nespusă, cât sînt încredințat, că aceea e voința lui Dumnezeu!”

Cuprins de entusiasm tăcu nobilul bărbat pe un moment. Soții lui plini de stimă față de acest sentiment evlavios, își plecară privirile la pămînt.

„Departa de aici spre apus,” începu Elinul din nou, „este o țară, carea nici o dată nu se va da uitării, dacă ar fi chiar și numai, pentru că lumea îi este deobligată, forte și anume pentru lucruri, cari împărțesc omenimii cea mai sublimă bucurie. Nu voiți grai despre artă, nici despre filosofie, oratorie, poezie și strategie. O frații mei! a țerii aceleia este gloria večnică de a grai limba aceea, în care va vesti lumii întregi Acela, spre a cărui cîntare și vestire am pornit noi. Vorbesc despre Grecia. Eu sînt Caspar, fiul Atenenului Cleant.

„Poporul meu era dedicat cu totul studiului științelor, și pornirea asta am moștenit-o și eu. Dintre cei doi filosofi mai mari ai nostri unul ne învață, că fie care om are suflet nemuritor, er cel alalt, că este numai un singur Dumnezeu nemărginit de drept. Acestea două învățături mi-le-am ales eu din mulțimea cea mare ca singure vrednice de a fi rezolvite. Căci eu mi-am câștigat părerea, că este între Dumnezeu și între suflet un raport, care până aci încă nu s'a cunoscut. Asupra acestei teme spiritul poate să judece și să conchidă până la un anumit punct, până la un zid, preste care nu poate să trecă. Dacă ai ajuns până acolo, nu-ți

rămâne alta, de cât să te opresci și să strigi după ajutor. Așa am făcut și eu. Dar nici un glas nu a pătruns până la mine preste zid. Desnădăjdut am alergat din cetăți și din școli."

La cuvintele acestea fața cea uscată a Hindului se luminează de un suris serios de aprobare.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut în editura societății Franklin din Budapesta:

Dicționar român-magiar pentru școlă și privați de *Ion Gethie* prof. gimn. Premiat prin ministerul r. ung. de culte și instrucțiunea publică din fundațiunea Fékesházy. Budapesta 1896. Pag. 501. Prețul 3 fl.

O întreprindere folositoare. Vorbim de **Biblioteca pentru toți** editată de librăria *Carol Müller* și pusă sub direcția dlui *Dumitru Stăncescu*.

Acastă bibliotecă are darul neprețuit de a pune în mâna cetitorilor lucrări, cari îi învață, cari caută a le desevăși începutul de cultură și a-i ridica moraliminte, a le înălța inima și a le-o entusiasma pentru ce e mare și frumos, și de aceea o recomandăm cu tot din adinsul cetitorilor noștri. În cele 50 de numere apărute până acum ea a publicat opere de scriitorii români și străini cei mai însemnați.

Și această bibliotecă, — care poate fi lăsată fără grije pe masă în familie, ale

cărei cărțile frumos imprimate și multe din ele frumos ilustrate au 112 pagini și chiar mai multe, — nu costă de cât 16 cr. volumul.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardeal, fazele lor în trecut și valorea în prezente.

Studiu istorico-canonic de *Dr. Alexandru Grama*. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se poate procura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia seminarială în Blăș** (Balázsfalva).

Tot la tipografia seminarială se află de vânzare:

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Octoihul cel mic edit. III. Blăș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăi de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Liturgieră, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Editor și redactor răspunzător:

Dr. Victor Szmigelski.

162 număr.
1896.

(22) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennél közhirrre teszi, hogy a balázsfalvi kir. járás-bírótság 3220/895 számú végzése által a „Balázsfalvi takarékpénztár részvénytárság” járára Dékány Ernő, Olár Nikulái és Olár Juon ellen 46 frt 10 kr tőke, ennek 1894. évi November hó 16 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 33 frt. 88 kr. perköltetés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt 366 frt — krra becsült: 2 drb 5 éves kancza, 2 drb fehér ökör, 2 boglyában 5 szekér széna és 4 darab juhból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az 330/896 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Szász-Csanádon alperesek lakásánál leendő eszközlésére 1896-ik évi Május hó 18-ik napjának délelőtt 11 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennél oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron átul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balázsfalván 1896. évi Aprilis hó 16-ik napján.

Thát György
kir. bírósági végrehajtó

(14) 4—5

DEPOSITUL

de marfuri de postav si lana de oie

Graz, Murgasse 9

VINCENZ OBLACK

liferant de curte c. și r.

recomandă Preaonoratului Cler și Preaonoratelor administrațiunii ale mănăstirilor postavurile sale de talar (negru și natural alb), Dreihdrath (negru și natural alb), introduse și experimentate cu succes foarte bun de douăzeci de ani, pe cum și toate calitățile de peruvienne și tosking negru, materiile de Kammgarn pentru pantaloni, rocuri și pardisiuri, și lode deplin impermeabile de păr veritabil de cămilă pentru havelockuri și menciokoffuri în negru și sur închis șcl.

Cu prețurile cele mai ieftine. Trimiterea de mustre franco.

ANUNȚ!

Prin această aduc la cunoștință On. Public din loc și jur, că am depositul principal concesionat pentru întreg ținutul al

„Bereriei regale societate pe actii“

din Steinbruch

și vînd pentru consumenți calitatea cea mai bună din deposit sticla cu 16 cr.

Pentru vîndători (ospetari):

Bere de Martie (neaccisată) sticla cu 11 cr.

Bere regală (neaccisată) sticla cu 10 cr.

Fiind bereria această o bererie nouă, ea nu cruță nici mijloace nici material, ca să producă cea mai bună și mai sănătoasă dintre berile, ce se produc azi în țară. De aceea este foarte recomandabil, ca toți vîndătorii de bere să introducă în cercul mușteriiilor săi această bere, care pe lângă calitatea sa cea bună este și foarte ieftină.

Asigurând On. Public, că tot de una va fi servit prompt și cu berea cea mai proaspătă și curată, îl rog pentru sprigin binevoitor.

Blăș în Aprilie 1896.

Cu deosebită stimă

Basiliiu Turcu

depositarul bereriei regale din Steinbruch.

(15) 5—5